

SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

A SZÉKELYUDVARHELYI „SZÉKELY TÁRSASÁG“ HIVATALOS KÖZLÖNYE

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és osztoftörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Közaégek, papok, gazdasági egyleti tagok és közéleti előljárók egész évre 8 K, tanítók, közéleti és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják.

Telefon-szám 15.

Egy példány 10 fillér.

Telefon-szám 15.

FŐSZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:

BETEGH PAL

FELELŐS SZERKESZTŐ:

SZÁSZ ENDRE

FŐMUNKATÁRS:

FÜLEI SZÁNTÓ LAJOS

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők. — Kéziratokat vissza nem adunk.

Apróhirdetések szavankint 4 fillér, vastagabb betűvel 3 fillérért más hirdetések olcsó árszabás szerint. Nyílt-tér se a 1 K. A nyílt-tér és hirdetések díja előre fizetendő.

M. kir. postatakarékpénztári cseque-számla 10,489. szám.

Az adóreformról.

Irta: Buza Barna orsz. képviselő.

Az adóreform ellen szenvedélyes és rendszeres agitáció folyik az egész országban. Azokat, akik meghallgatták a Budapestről lázításra kiküldött szónokok dikcióit és elolvasták a lapok célzatos ferditéseit, arra kérném, hogy mielőtt végképp felháborodnak és elkeserednek a kormány ellen az adóreform javaslat miatt, olvassák el ezt a javaslatot, vagy legalább valamelyik komoly, szavahihető és megbízható emberüktől kérdezzék meg annak tartalmát. Akkor mindjárt másképpen fognak gondolkozni felőle. Mert mondhatom, hogy rosszhiszemű, célzatosan ferditő módon még egyetlen javaslatot sem ismerettek és egy ellen sem lázítottak úgy, mint most az adóreform javaslat ellen. Telekiabálják az országot, hogy ez a javaslat egy rettenetes adóemelés, hogy különösen a szegény népet nyuzza erősen és hogy főképpen tönkretesz az ipart és kereskedelmet s e közt első sorban a kisiparost és kiskereskedőt. Valóságos rémképeket festenek, hogy milyen rohamosan fog elpusztulni a kisipar és kiskereskedelem, mennyire megszűnik egyszerre a hitele, s mennyire lehetetlenné válik a megélhetése, ha ez a javaslat életbe lép.

A magyar kisiparos és kiskereskedő végtelenül sokat szenvedett az elmúlt korszakban, megszokta, hogy az ő helyzete egyre csak rosszabb lesz, hogy ő rajta senki segíteni nem akar; nem csoda hát, ha bizalmatlan és minden új javaslatot gyanakvással fogad. De általános emberi tulajdonság, hogy mindig inkább hisszük a rosszabbat, mint a jobbat, és ezért van könnyű dolguk azoknak a lázítóknak, akik most az iparosok és kereskedők nyugalmaát az adóreform rágalmasával akarják felkavarni.

Mielőtt azonban iparosaink és kereskedőink teljesen elhínnék a Pestről kiküldött uraknak szörnyű jóvendőléseit, az adóreform rombolásairól, emlékezzenek vissza egy másik törvényjavaslat tárgyalására, amely csak alig félesztendővel ezelőtt folyt le a képviselőházban. Ez a törvényjavaslat a végrehajtási novella. Emlékezhetik mindenki,

hogy mikor ezt a törvényjavaslatot, amely az adókat a tulságosan szigorú végrehajtással szemben az eddigi törvénynél sokkal hathatósabban akarta megvédeni, benyújtotta az igazságügyminiszter, ez ellen is, bár nem ilyen nagyszabású, de éppen ilyen elkeseredett, ilyen országos hajszá indult meg körülbelül éppen azok részéről, akik most az adóreform elleni támadóhadjáratot vezetik.

Akik felváltak ez ellen a törvény ellen annak idején lázítva, hálásan ismerik el most, hogy ez az új törvény csakugyan sokat segített a helyzetükön. Nem is ártott ez senkinek, csak holmi uzsorásoknak, részletfizetésre áruoló vigéceknek és 20 forintos végrehajtásokból élőködő ügyvédeknek.

Emlékezzék rá mindenki, aki meg fogja érni, hogy majdha ez az adóreformjavaslat életbe lép, egy félesztendő mulva kisiparos, kiskereskedő és kigazda ép oly hálásan fogja emlegetni, sőt sokkal hálásabban, hogy bizony ez nagyon jó törvény és nagyon sokat enyhített az ő terheiken s akkor azután be fogja látni mindenikük, hogy e felől a törvényjavaslat felől célzatos ferditésekkel vezették félre és izgatták fel őket a javaslat ellenségei s azok vidékre küldött ügynökeik.

Hogy kik ellenségei a javaslatnak és miért ellenségei, azt igen könnyen megérthetjük.

Ez a javaslat az országra nézve nem emeli az egyenes adók terhet. Összesen az ország ugyanannyi egyenes adót fog fizetni ezután is, mint most. Igaz, le se szállítja, mert annyi az ország kiadása, hogy az adót leszállítani lehetetlenség. Hanem emelni sem fogja. De mást csinál: az eddig nagyon igazságtalanul felosztott adóterhet igazságosabban osztja fel, a teher egy részét leveszi a szegény emberek válláról s áthárítja a gazdagabbakra, úgy hogy e szerint a javaslat szerint ezután a szegény emberek kevesebbet, a gazdagabbak pedig többet fognak fizetni. Különösen többet fognak fizetni a nagybirtokosok, a nagy háztulajdonosok, a nagy tőkepénzesek, a nagy bankárok és a nagy bankok. Ami igazságos is. Csakhogy természetesen ez mégis fáj azoknak, akiknek az adóterhe ezután elég erősen megnövekedik.

Hogy csak egy példát említsék, a pesti magyar kereskedelmi bank körülbelül 10 millió korona évi jövedelme után mindössze 30 ezer korona egyenes adót fizetett, vagyis minden 100 korona jövedelem után 3 fillér adót fizetett, holott egy szegény ember 100 korona jövedelem után legalább 20 korona adót fizetett. Természetes, hogy miután az adó igazságosabban lesz elosztva, ezek a nagyobb intézetek és gazdagabb emberek most már a jövedelmük szerint jóval nagyobb adót fognak fizetni. Ez fáj az ő zsebüknek s ezért szeretnék megbuktatni a javaslatot. Csakhogy természetesen ha azzal állnának az ország elé, hogy buktassák meg ezt a javaslatot, mert ez az ő adójukat emeli fel, hát kinevetné őket mindenki. De ők sokkal ügyesebbek. Csselfogással élnek. Nem megnak mennék a harcba, mert tudják, hogy így könnyen legyőznék őket. Hanem lázítják a kisiparosokat és kiskereskedőket, azokkal ostromoltatják meg a javaslatot, gondolva, hogy így könnyebben akadályozzák meg annak megvalósulását. Ezért csinálják gyűléseken, ujságokban azt a nagy lármát.

Elhíttetik, hogy a mi fehér az fekete, hogy ami adóleszállítás, az adóemelés, elhíttetik a kisiparossal és kiskereskedővel, hogy ez a javaslat, amely éppen az ő javukra szolgál, megszorozza az ő terhüket és megfogja rontani őket. Sőt felhármították a városokat is és igyekeztek velük elhíttetni, hogy ez a javaslat általában a városi polgárságot adóztatja meg erősen a földbirtokosok javára. Természetesen a polgáremberek, a kigazdák, a kisiparosok nem ismerik a javaslatot, nem tudják mi van benne, elhiszik tehát némely ujságcikknek és a Pestről kiküldött lázító vigéceknek, hogy ez a javaslat csakugyan ellenük szól és tényleg harcba mennek, hogy megakadályozzák ezt a javaslatot. Így sikerül a nagy pénzembereknek és nagy bankoknak, meg azután a régi rendszer zavart csinálni és a zavarosban halászni kívánó letört alakjainak, hogy saját érdekük ellen lázítsák a kisembereket, hogy éppen azt a javaslatot és azt a kormányt támadjassák a kisiparossal és kiskereskedővel, amely

valahára tényleg az ő javukat akarja, tényleg az terheiken akar könnyíteni.

Hát én csak azt mondom, ne higgyenek Magyarországot polgárai mindenféle zagyva beszédeknek. Várják be, míg ez a törvény életbe lép. Akkor nézzék meg adókönyvecskéiket. Azok fogják nekik megmondani az igazat. Abból látni fogják, hogy a kisebb ember jövedelmi adója igenis kevesebb lett, mint eddig volt. Hiszen márcsak az, hogy a fejadó, amely a szegény emberre eddig a legteresebb volt, egészen megszűnik és hogy akinek 800 koronánál kevesebb az évi jövedelme, semmi adót nem fizet, eléggé mutatja, hogy ez a javaslat éppen a kisebb jövedelmű embereken akar segíteni. Ellenben azok, akik eddig ezrekre és százezrekre menő jövedelmeket élveztek, úgy hogy csak fillérekre menő adókat fizettek érte, tapasztalni fogják, hogy most már nem bujhatnak ki az adó alól, hanem jövedelmük arányában kell nekik is részt venni a közterhek viselésében.

Nem olyan együgyű a magyar polgárság, hogy egy pár adóemeléstől félő bank az orránál vezethesse, ne higgyen minden kőszá beszédnek és ha már nincs módjában alaposan megismerni és megtudni, hogy mi van az adójavaslatban, vagy ha nem hisz azoknak, akik neki őszintén és jóakarattal megmondják az igazat, hát várja meg a törvény életbelépését és akkor ítéljen majd fellette, akkor látni fogja, hogy csak az ő javát akarta a kormány, hogy tényleg az ő helyzetén javított az adóreformmal és hogy nagy könnyelműség, valóságos bűn lenne tőle, ha most fellázadna ezek ellen a javaslatok ellen, megakadályozná, hogy segítsenek rajta, megfogná és visszatartaná azt a kezét, mely épp az ő vállairól akarja levenni a teher egy részét, hogy átrakja az erősebbek vállára.

— **Közéleti jegyzők mint végrehajtók.** Az új adótörvényjavaslat sem menti föl a közéleti jegyzőket az adóvégrehajtások végzésétől, noha több ízben emlékiratokban is kifejezték az ez iránt való óhajukat. Most a vármegyék körében mozgalom indult meg aziránt, hogy maguk a törvényhatóságok kérjék az országgyűléstől ennek a visszahívásnak megszüntetését.

Politikai helyzet.

Budapest, jan. 22.

A többi kultur országok példájára Magyarország társadalma is alig pár hete fallanxá alakult, hogy a maga nélkülözhető anyagi erejével segítséget nyújtson az Olaszországot ért mérhetetlen katasztrófa károsultjainak és íme ma már ennek a társadalomnak a jótékonyág gyakorlásában közelebb fekvő, lelkehez közelebb álló objectuma van: saját honfitársai könnyeinek letörlése.

Rövid egymásutánban két nagy katasztrófa történt Magyarországon. Mind a kettő számolatlanul követelte meg a maga véráldozatait, különösen az ajkai bányaeág oltotta ki felszáz embernek életét. Lehetetlen, hogy a katasztrófával szemben a megdöbbenés és a legnagyobb részvét érzete ne támadjon az ember lelkében. A csingeryölgyi tárna mélyében kigyulad a fényes fekete szénttömeg, vérpirossá, fehér izzóvá válik és árasztja magából fullasztó füstjét, mérges gázát. A kijáratot eltorlaszolja a lángokban roskadozó kőszénfalak. A felvonó felmondja a szolgálatot és odalenn a bánya mélyében a bennszorult szerencsétlenek vívódnak és folytatják a küzdelmet az életösztön minden erejével a legborzasztóbb halállal. Azok a szerencsétlenek, akik nehéz munkában a föld alatt folytatott keserves kenyérkeresetben éltek át életüket, vájták a szenet s akiket most megölt az, ami sanyaru kenyérüket adta: a bánya.

Kell, hogy megdöbbenést keltsen a bányaszerencsétlenségek sűrű egymásutánja. És önkéntelenül feltámad az emberben az a kérdés, hogy mivel állunk szemben: üldöző fátummal, amely a szerencsétlenségeket szinte járványszerűleg zudítja ennek az amugy is szegény nemzetnek a nyakába, vagy pedig vétkes mulasztás következményeivel. Minden esetre meg fog indulni a beható és szigorú vizsgálat ez utóbbi tekintetben és ha történt mulasztás, meg fog toroltatni és mód fog nyújtatni arra, hogy az ilyen emberáldozat többé elő ne fordulhasson.

Am a társadalomnak nem ennek kutatása, — mert erre illetékes és részreható tényezők vannak — hanem a szerencsétlenség okozta nyomor enyhítése, a vigaszt nyújtás, a pergő könnyek felszárítása most a legfőbb dolga. A hogyan gyönyörű méretekben indult meg a szicíliai szerencsétlenség áldozatai részére a gyűjtés, úgy induljon meg a resicai és ajkai bányaszerencsétlenségek hátramaradottjai részére is. Fogjon össze a magyar társadalom, rakja össze nélkülözhető pénzét, hogy azoknak a szerencsétleneknek lelkében, akik egy-egy hozzátartozójukat siratják, ne csak a megüszkösödött, formátlan égett hullák maradjanak meg iszonyu emlékezetként, hanem visszaemlékezheessenek arra is, hogy szerencsétlenségükben velük érzett mélyes részvéttel az egész ország népe és hogy inségükben segélyt és vigaszt nyújtott nekik.

Közel hat heti szünetelés után a t. Ház újból munkához látott. Olyan javaslatokkal kezdte meg munkáját, amely felől sok szó hangzott már

el pro et kontra; az adóreform javaslatával. Ennek a rendkívüli szociális hatású reformnak a célja az volt, hogy megvalósítsa az adózás arányosításának elvét és teljessé tegye az általános teherviselést kimondó 48-as törvényt azzal, hogy a teherviselésben az arány egyenlőségét is megteremti. Maga a javaslat a modern adóztatás elvének egyedül megfelelő progressivitást a mi viszonyainkhoz képest olyan mértékben foglalja magában, mint a milyen mértékben talán az egész világon egyetlen adóztatási módszer sem.

A javaslatok felépítésének alap-gondolata az, hogy olyan ember, aki csak az életfentartáshoz szükséges vagy ezt alig valamivel meghaladó jövedelemforrást élvez, a lehetőleg a legminimálisabbat nyújtsa ebből állampolgári jogainak ellenértékéért adófejeében. Viszont azok, akik a megélhetésen felüli, tehát már a jólét, vagy a gazdagság ismerveit magukban foglaló jövedelmi összegekkel rendelkeznek, viselik a közterheket a létminimumon felül haladó jövedelmük hatványozottan nagyobb percentjeivel.

Ez az alapelv nem egyéb, mint a kisembernek a modern viszonyok között nagyon szociális jelentőségű védelme egy olyan törvényhozási alkotás keretében, amely jótékony hatását évtizedek hosszú sorára érezhetővé fogja tenni a nemzet egész testére, fejlődésére, jövőjére.

Felhívás a magyar közönséghez.

Debrecenben — a magyarság e nagytekintélyű anyavárosában — Dr. Király Péter ügyvéd és író 1904. évben egy könyvvel gazdagította a magyar publicisztikai irodalmat. E könyvnek címe „Vészkiáltások”. Aki nemes érdeklődéssel viseltetik a magyar társadalmi élet és politikai közállapotok történetei, nehéz megpróbáltatásai és százele sebei iránt: mindezt lebilincselő élethűséggel, megkapó élelenséggel, félelmet nem ismerő igazságszeretettel — tüzes faj és hazaszeretettel találja megírva ebben a könyvben — mely voltaképpen nem más, mint a jelen állapotoknak kor és jellemrajza. (Társadalom-politikai korregény.)

E könyvnek legfőbb érdeme abban áll — hogy a jelen magyar társadalmi és politikai közállapotok sivatárságának és büneinek ismertetésével, azok okainak s természetének élethű leírásával együtt, azon módszereket és orvosszereket is megnevezi és megismerteti a szerző — a melyekkel a közállapotok hibáit, romlottságait orvosolni, javítani s nemesíteni lehetne és kellene.

Hogy ilyen rendkívüli hatást gyakorol az emberek kedélyére és lelkiületére ez a könyv — hogy mily érzékenyen az elevenébe ütötték e könyv egyes passzusai a közállapotok legkényesebb kérdéseinek: meggyőzőbben és ékebben szólóan ezt mi sem igazolhatná, mint hogy e könyvet első megjelenésekor (1904. április hónapjában) a királyi ügyészség azonnal elkoboztatta és a kormányhatalom országszerte „pereátot” és „feszítsd meg”-et mondott ki fellette, elkövetvén mindent, hogy e

könyvnek megszerzését és olvasását lehetetlenne tegye.

A több mint egy esztendőig tartó hivatalos hájsza és zaklatás után a sajtóper Szegeden 1905. év április hó 3 és 4. napjain egy szenzációs esküdtszéki tárgyalással ért véget. Az esküdtszék romlatlan becsülettelésével s pártatlan igazságszeretetével felmentette e könyvet zárakól és a szerzőt a vád alól.

Itt nálunk Magyarországon talán soha könyv anyai meggyanusításnak, megrágalmazásnak és rut támadásnak kitévé nem volt, mint ez. Tagadhatatlan, hogy ezt a „köz megbotránkozást” a Magyarországon élő és rohamosan érvényesülő zsidóság felekezeti, faji, társadalmi és politikai veszedelmes élettünetének szigorú igazságszeretettel való ismeretése s megvitatása idézte elő, a mely kérdések tárgyalásával e könyv regény alakjában magyar szempontból és romlatlan szellemben foglalkozik.

A „Vészkiáltások” azonban a sokféle hivatalos és magánüldözések keresztüzeitel becsülettel átszenvedte, súlyos megpróbáltatások után ismét szabaddá lett s a jóérzésű magyar olvasóközönségnek kezébe juttathatjuk azt.

Egy hatalmas és maradandó becsülettörő munka ez, mely a korhadt erkölcsű „szabadelvű” kormányhatalom megbuktatását, Magyarország és a magyar nemzet mest vajdó függetlenségi küzdelmeit, világtörténelmi nagy mérközését, meglepő határozottsággal előkészítette, szilaj, harcias hangon provokálta.

E könyvnek ma már, egyetlen intelligens magyar család asztaláról, egyetlen olvasókör, közművelődési egyesület, kaszinó stb. könyvtárából sem lenne szabad többé hiányoznia. A romlatlan igazságszeretethez, a buzgó magyar fajszeretethez és a példás hazaszeretethez imádságos könyve ez, mely a „Vészkiáltások” címét is onnan vette, mert száz meg száz veszély ellen törekszik megoltalmazni államfentartó magyar nemzetünket, társadalmunkat, tekintélyünket, hazánkat, becsületünket, életünket és szentséges létérdekeinket.

Hisszük és valljuk, hogy megbecsülhetetlen jó szolgálatot teszünk azzal úgy magyar nemzetünknek, mint hazánknak egyaránt, hogy ezt a tüzes magyar lélekkel megírott könyvet újból kiadjuk.

E második kiadás egyuttal bővített és átdolgozott kiadás leendő. A könyv előszavában leírva találja az olvasó a könyv perbefogatásának, üldöztetésének és felszabadulásának történetét; míg a könyv záradékában, illetve függelékében „Önvédelem” címen a vád és védelem anyaga lesz feldolgozva.

A könyv mintegy 14—15 ivnyi terjedelemben folyó év május hónapjában jelenik meg Antalffy József debreceni könyvkiadó kiadásában. Előfizetési ára fűzött példányonként 4 korona, diszbekefűzött példányonként 6 korona. Az előfizetési összegek Antalffy József könyvkereskedőhöz Debreczenbe küldendők 1909. évi január 31. napjáig.

Hazafias tisztelettel:

Antalffy József
könyvkereskedő.

KÜLÖNFELEK.

El innen!

Önző sivár világ,
Amerre néz szemem.
Már Isten képe sincs
A gögös emberen.

Család, testvér, barát
Csak árucikk amit
A lelketlen kufár
Szennyes piacra vitt.

Hazát se ismer sok
Élősködő bitang.
Ha nincs kitartva, vagy
Nem hordja kegy s a rang.

Hítvány tömeg között
Meguntam rég e zajt.
El innen, messze el!
A lelkem felsőhajt!

Virágos szép falu,
Igaz jó emberek:
Gyógyírt — ha fáj szívem —
Csak köztetek nyerek.

(Budapest) Fülei Sz. Lajos.

— Lapunk t. olvasóit székelly hazafias bizalommal kérjük, sziveskedjenek a „Székely-Udvarhely” előfizetési díját, valamint az esetleges hátralékot a már megküldött postatakarékpénztári befizetési lap felhasználásával haladéktalanul utalványozni, hogy lapunkat továbbra is akadály nélkül küldhessük. Teljes tisztelettel: **A kiadóhivatal.**

— Vármegyei találkozó. A székellykeresztúri ifjuságnak Székelyudvarhelyt, a Budapest-zálló színháztermében február 2-án megtartandó táncestélyvel kapcsolatos műkedvelői előadására a jegyeket már folyton váltják. A n. é. közönséget ezuton is kéri a rendezőség, hogy a megfelelő helyek iránt már most intézkedni sziveskedjék, nehogy az utolsó percben helyszűke miatt hiányok támadjanak. Jegyek előre váltthatók Betegh Pál könyv-, és papirkereskedésében.

— Városi közgyűlés. Székelyudvarhely város képviselőtestülete ez évi első közgyűlését pénteken délután Gotthárd János polgármester elnöklésével tartotta meg. Tárgysorozat előtt László Domokos táblabíró az árpád-utcai kut helyreállítását sürgette. Azután a tárgysorozat rendén tudomásul vették a város és Fekete Béni között létrejött szerződés miniszteri jóváhagyását. Az új telekkönyvek tárgyalása helyül Glaczkároly házát 250 K-val kibérelték és két küldöncöt felfogadtak s bizalmi férfiakul Kálnoki István, Gáspár József, Szeles Pál, Fekete József földész, Nevelics Ede, Lakatos János tagokat küldötték ki, akik közül felváltva naponta kettő 4—4 K napidíjjal fog működni. A polgári leányiskola részére adandó egy holdnyi terület átadását újabb 15 napos határidőre tűzték ki, amikor a jelenlevők határoznak. Az olaszországi földrengés áldozatainak felségítése céljára 100 K-t szavaztak meg a város pénztárából. A városi alsófoku ipar és keresk. isk.

felügy. bizotts. jelentését a megválasztott tanárokról jóváhagyó tudomásul vették. A kisedővíz felügyelő bizottságába tíz tagot választottak. Az utcai szemét fuvarozása tárgyában 3 évre kötött szerződést, évi 4000 K bérösszeggel jóváhagyták és Solymosy Lajos számvevőnek a kért fizetési előleget utalványozva, a közgyűlés 5 óráig véget ért.

— **A Szent Antal estély** ma (vasárnap) este 7 órákor a Budapestszálló színháztermében lesz.

— **Lesz-e fogyasztási szövetkeztünk?** Ez a kérdés foglalkoztatja a helybeli fogyasztási és értékesítő szövetkezt ma (vasárnap) d. e. 10 órára összehívott közgyűlést, mely most immár a megjelent tagok számára való tekintet nélkül határoz.

— **Arany-ünnepély.** A ref. kollegium önképzőkörre folyó hó 31-én (vasárnap) délelőtt 11 órákor az intézet tornacsarnokában változatos műsorral Arany-ünnepélyt rendez.

— **Rendkívüli közgyűlés.** A nőegylet e hó 31-én (vasárnap) d. u. 3 órákor a vármegyeház kistermében rendkívüli közgyűlést tart. Tárnya a rendező elnöknői állás betöltése.

— **Szakiskolánk első félévi vizsgálatai** folyó hó 29-én és 30-án az intézet helyiségében, mind a két napon reggel 8 órától délután 1 óráig tartanak meg. E vizsgálatok nyilvánosak és arra az érdeklődő közönséget ezuton is szívesen meghívja az igazgatóság.

— **Polgári fillérestély.** A helybeli polgári önképző egyesület e hó 26-án (kedden) rendezendő fillérestélyének műsora a következő: 1. Nyitány a helybeli zenekar által. 2. Szavalt Bálint József joghallgató által. 3. Zene. 4. Ernáni kardala Verdítől, előadja a ref. kollegium önképzőköri férfikara. 5. Hegedűszóló, előadja: Kovács Árpád. 6. Monolog, előadja: Vladár Rózsika. 7. Zene. 8. Hogy a kakas csipje meg, vig magánjelenet előadja Tatrangi Dávid. Tánc 12 óráig. Az estélyt Fischer Ferenc r. b. elnök, Szemerjay Károly r. b. alelnök, Izsák Erzsébet és Bardocz Rózsika rendezik.

— **Retentor.** Pillich Lajos helybeli szakiskolánk érdemes tanára „Retentor” név alatt egy igen cél-szerű kályha hőzáró készüléket talált fel s azt városunkban is forgalomba hozzák. Mildner Frida férj. Pillich Lajosné most a hőzáró kályharaktár felállítására iparigazolványt nyert.

— **Protestáns estély.** A szekelyudvarhelyi református egyházközösség, a jövő vasárnap, 1909. évi jan. 31-én d. u. 5 órákor a ref. kollegium tornacsarnokában tartja ez évadban negyedik egyházi estélyét. Ez alkalommal a rendezők a következő érdekes és gazdag programot állították össze. 1. A gyülekezet éneke „Mint a szép hives patakra. XLII. Zsoltár I. vers. 2. Szavalt: br. Sebessy Mártha. 3. Énekelnek: Farczady Erzsébet és Farczady Irén. 4. Felolvas: Dr. Viski Károly. 5. Czimbalmoz: Ferenczy Margit. 6. Szavalt: Révffy Zoltán. 7. Énekel zenekisérlettel Gönci László. 8. Zárszó. 9. Áld meg ur Isten a te aepedet. Éneklő a gyülekezet. Ezen estélyre a belépés ingyenes, kegyes adományok az egyházi értekezlet céljaira szívesen

fogadtnak. Az estély rendezői: Felegyházi Mariska és Mezei Nellika.

— **A szekelyföldi kincsek** között elsőnek mondhatjuk ásványvizeinket. Egy élelmes csoport, a Magyar ásványviz forgalmi és kiviteli részvénytársaság, szemet veletlenségünkre s az egyes források bérletével megállapodott, hogy az összes természetüket átveszi és a vizet kizárólag ő fogja árulni. Tette pedig ezt csendben, minden föltűnést kerülve, nehogy a Szekelyföld kebelében ellenzésre találjon. Magunktól, saját kezdeményezésünkön ilyen, vagy ehhez hasonló akciót látsítani természetesen nem tudunk volna. Nem, mert évezredes hányagság, télettség vádja érhet bennünket. A mindnyájan egyért. és egy mindnyájaért elvet csak hangoztatják a legtöbben, de nem követik. Hiányzik ahhoz a testvéries összetartás és magasabb szempontokat bírálói tudó üzleti szellem, bátorság. Most pedig az egész szekelyföldi sajtó jajveszékél és arra buzdítja a közönséget, hogy sztrájkoljon az ásványviz fogyasztása ellen, ne igyék borvizet. A brassómezei szállodások, vendéglősök és kávézók e hó 12-iki gyűlésén immár kimondták a sztrájkot, vagy ahogyan nevezik, a kartellirozott borvizek bojkottját. Azt azon indokból határozták el, mert a nevezett részvénytársaság, melynek önös céljai vannak, azzal kezdte funkcióját, hogy a kartellbe vett ásványvizek árát száz perccel felemelte. A részvénytársaság mögött — hír szerint — a Pesti Kereskedelmi Bank, a Kolozsvári Hitelbank és a Marosvásárhelyi Agrár Takarékpénztár állanak. Vármegyénket kevésbé érinti az áremelkedés, mert itt a jó Szejke és Homoródi ára nem emelkedett s azokat szükség szerint borral is fogyaszthatjuk. De azért szekely közgazdasági érdekünk megkívánja, hogy testvér vármegyéinket mi is támogassuk és a minden tért elfoglalni akaró bankok túl nagyra nőtt szarvát kissé apasztgassuk. — Mert az furcsa szekelyt boldogító politika, hogy a részvényesek zsebet tömő bankok épen a források körül lakó közönséggel akarják megfizettetni üzleti spekulációjuk méregdrága adóját, csak azért, hogy Budapesten is annyi legyen a borviz ára, mint itthon, a forrás tövében. Elég magas teher nyomja szekely közönségünk vállait, nem kell és nem szabad arra többet reá róni — a saját vagyonszázáért. Hiszen immár sok minden monopolizált áru, így a tojás is drágább nálunk, mint a fővárosban, hol pedig nagyobb a jövedelem s több utja van a megélhetésnek.

— **Fillérestély.** Minden tekintetben sikerült estélylyel nyitotta meg a Nőegylet ezévi fillérestélyeinek sorozatát. Az estély rendezői Kassay Irén, Dózsa Sári, Lányi Rózsika nagy buzgalommal és ügyességgel igen szép és változatos programot állítottak össze, amelynek minden számban a legnagyobb élvezettel gyönyörködött a nagy számban összegyűlt közönség. A program minden egyes számát oly szereplők töltötték be, akik eddig a nőegylet filléreire nem szerepeltek. Ezuttal is köszöni működésüket a választmány s kéri, hogy támogassák továbbra is az egyesület szép és üdvös céljainak el-

érésében. Elsőnek Boga Janka szavaltta E. Kovács Gyula „Hadnagy uram” című költeményét jó átgondolt kellemes előadással. Utánna Hegyemegi Kiss Pál tartott szellemes és tartalmas szabadelőadást, mely úgy gondolat bőségével, mint tárgyának alkalmosságával lekötötte a hallgatók figyelmét. Gyarmathy Ildikó egy magánjelenetet adott elő, melynek izléses rendezéséért különös dicséret illeti a rendezőket, meglepő ügyességgel. A jelenet legnehezebb részeit is finom és gyöngéd lelkületéhez méltóan a legszigorabb discretióval játszotta meg. Végül a kollegium önképzőköri énekkara énekelt néhány darabot oly precízül, hogy többször meg kellett ismételn. Csak dicséret illeti a kollegium ifjúságát, hogy szabad idejét az éneklés gyakorlására használja, mert az énekkar, a mely az önképzőkör 7-8. o. tagjaiból alakult, az ifj. kebeléből választott karmester vezetésével áll s eddig néhány fellépésével is osztatlan tetszést aratott. Az estély jövedelmét a földrengéssel sújtott messzinaiak felségélyezésére küldi az egyesület.

— **Az örlést** Szabó György teljesen újból felszerelt vízi malmában megkezdették. A nagy áldozatkész-séggel párosult szorgalommal gátat kötött tulajdonos, különösen városunk birtokos közönségének jóindulatu támogatására számít. A közérdek is azt kívánja, hogy a teljes megelégedésre működő malmot mindenki pártolja.

— **Cégtagok és jogi személyek viriliss joga.** A belügyminiszter egy konkrét esetről kifolyólag kimondta, hogy a több tagú cég mind-egyik tagja csak a saját adója után lehet virilista. A jogi személyek pedig törvényhatósági virilisták nem lehetnek.

— **Helybeli Nőegyesületünk** ezévi közgyűléséről mult számunkban közölt tudósításunkat kiegészítendő, megemlítjük, hogy az egyesület mult évi bevétele 2615 K 47 f, kiadása 1595 K 87 f volt. Segélyezés címen 1421 K 70 fillér került kiadásra és tőkésített 1019 koronát. Az egyesület vagyona 22.143 K 90 fillér. A tisztviselői kar a következőkép alakult meg: elnök özv. Szabady Ferencné, alelnökök Homolay Lajosné és Dr. Solymosy Lajosné, rendező elnök Burger Arthur tanár, titkár Nagy Elemér tanár, pénztáros Biró Sándor tanár, ellenőr Szabó Andrásné, jegyző özv. Kassay Endréné. 24 nő és 24 tb. férfi választmányi tag.

— **Szegény gyermekekért.** Sok nélkülözéssel, megpróbáltatásokkal küzdödé kell tanuljon városunk gyermekeregének nagy része. Ezen nehéz helyzetben óhajt segíteni Nép-művelési Egyesületünk a február 1-én tartandó műsoros estélyének nyerhető tiszta jövedelmével, hogy mindazon népiskolai tanulókat, kik ruházatuk fogyatékosága, vagy iskolai szereik hiányossága folytán a tanulásban gátoltatnának, rendszeren járassanak el az iskolába, erkölcsi értékek emelése és tudásuk megszerzése céljából. A mi társadalmunkat erősítjük, ha minden gyermeket iskolába járni láthatunk. Tegyük ezt lehetővé e közvetett uton, az estélyen való részvételünkkel. Támogassuk szegény gyermekeink nevelése és oktatása ügyét.

— **A vallásgegyenlőségi szövetség** ben Alsósófalván Koszorus István ref. lelkész már jelzett ciklusos előadását a keresztény egyház fejlődéséről folytatta. Párhuzamot vont a mai és az akkori keresztény egyház életéből. Az egy óráig tartó fejtegetést a nagy számmal jelen volt közönség látható figyelemmel és érdeklődéssel hallgatta. Ezuttal Mirtse Dénes ig. tanító hívta fel a szülők figyelmét egy káros messze kinató, nemzedékeket tönkretévő rossz szokásra. A pálinkáról szólt. Nem arról az italtól, melyet a nagyok isznak, hanem arról a mérgezőről, melyet a kisembereknek adnak a bölcstől 12 évig; tehát ezuttal az iskolás gyermekek pálinkázásáról beszélt. Mint tanító, nevelő kívánt hatni a szülők szívére, lelkére, hogy micsoda kárt tesznek a tanító munkájában azzal a naponkénti egy két korty pálinkával. Tudja, meg van győződve, hogy a szülő abban a hitben van, hogy a pálinka táplál, erősít és csillapítja az éhséget. A gyermekeken tapasztalt tényekkel bizonyítja e hit téves voltát. Hogy nagyon sok gyermek pálinkát iszik, annak indító okát a szülői szeretetben találja. Kifejti, hogy az a szülő, ki a szeretet törvényének engedve, kőrő kisfiának lányának pálinkát ad, testet, lelket ölé mérget ad; aki pedig a pálinka tekintetében a szeretet törvényét megtagadja: az a gyermekének hosszabb, vidámabb életet biztosít. Nagyon sok szülőnek örökösön ajkán van az iskola munkájának eredménytelensége, de arra nem gondol, hogy mennyiben folyhatna be az iskola építő munkájába ő maga, a szülő. Kérve-kéri a szülőket, hogy tagadják meg gyermekeikkel szemben a jövő nemzedék érdekében a pálinka adását. Hisz nem sokat ér a tanító ez irányú munkája az iskolában, ha a szülő nem szíveli meg a mondottakat, mert a tanítónak nincs annyi keze, hogy minden pálinkásphárra rátegye, mikor azt a gyermek számára megtöltik. Előadás után érdekes vita volt, melyben Koszorus István, Szegedi Károly, Biró Sámuel, Fülöp Sándor és Koszorus Margit vettek részt. Biró Sámuel k. pénztárosnak — „okos szülő nem ad gyermekének pálinkát” talpra esett mondata fejezte be a vitát. Végezetül Fülöp Mihály Ádám jelentette, hogy az olvasó-egylet részére alkalmas helyiséget kaptak s többeknek adakozásából Szöcs János és Farkas Zsigmond bevonásával, kik asztalokat és padokat készítettek, használható állapotba hozták. Elnök megköszönve a bizottság odaadó munkásságát, kijelentette, hogy 12-én az olvasó-egylet megnyitja.

— **Köszönetnyilvánítás.** Mindazoknak, kik örökre feledhetetlen neje elhunyt szomorú alkalmából ötlet és árván maradt családját részvétükkel igyekeztek vigasztalni s a mérhetetlen csapást elviselhetőbbé tenni, ezuton is hálás köszönetet mond Balázs Károly és bánatos családjá.

— **Buta, hülye és egészségtelen** utódok származnak az alkohol fogyasztása miatt. Ezt pedig a még mindig erősen használt ecetszesz (ecetsav), nagyban elősegíti. Gondos háziasszony tehát ecetszesz helyett csakis rendszeren, hatósági ellenőrzéssel készített ecetet vásárol Csia Balázs ecetgyárából Szekelyudvarhelyt

A szerkesztésért felel
Magdolna Napocsi

A kis borjúk és csikók patái. Azt lehet mondani: általános szokás, hogy az újszülött állatok patáit (talpát) borító kocsonyás szaranyagot (gombát) az ellés után gazdáink kikaparják s tejet fejve reá, az anyállattal megetetik. Hát ez — mint a Köztelek írja — helytelen eljárás, mivel annak rendeltetése az, hogy a gyöngye szarutalpat a külső káros befolyásoktól megóvja és a patát a estsuly hordozásában támogassa. Ha a patát e természetes védőeszköztől megfosztjuk, talpfelületének homorulata a testsúly ránehezedése folytán megkissébedhetik és ennek következtében telitalpuság támadhat; máskor viszont a szaranyag kiszáradása és zaugorodása szűkült pataalakulást eredményezhet. Nem célszerű ennél fogva a kocsonyás szaranyagot kikaparni, hanem várni kell míg az magától távolodik el. Dr W—n.

A lélegzés

sokkal könnyebb már az első néhány gaag SCOTT fele Emulsio után is és ez a megkönnyebbülés napról napra növekedik. Ezren és ezren tapasztalták ezt az utolsó 32 éven keresztül. Épül szemebeöltő a javulás az általános éheztséget illetőleg.

Az Emulsio vásárlásánál a SCOTT féle módszer védjegyet a — halászt — kérjük figyelembe venni.

Étvágy és álom

visszatér, s az emésztés javul. Próbálja meg és meg fog erről győződni.

Egy eredeti üveg ára 2 K 50 f. Kapható minden gyógyszertárban.

Kiadja Betegh Pál villam-motoros könyvnyomtató és könyvkötő-intézete.

Nyomdász - tanuló-nak

2—4 középiskolai osztályt vezetett fiút felvesz Beleg Pál villamos erőre berendezett könyvnyomtató intézetébe

Felnőtt leány, ki a számban gyakorlott, alkalmazást nyer. Cím e lap kiadóhivatalában.

Előkelő és jól bevezetett helyi képviselőt

keres Schrank Bela gyümölcslepároló és likörkülönlegességek gyára Esztergom.

Kiadó lakások.

Székeludvarhelyt az „Erzsébet” szálló emeleti részén egy 3 szoba, konyha és hozzátartozóiból álló lakrész kiadó. Ugyiszintén az Eötvös utca 15. sz. ház, mely 2 szoba, konyha, bolt és pince helyiségekből áll, kiadó esetleg eladó. Mindketet helyen villamos világítás. Értekezni Dézsy Antal tulajdonossal lehet.

Szép

jelmeztűhákát

estekre olcsón lehet kölcsön venni Karda Dénes

fűszerkereskedésében Székelyudvarhelyt, Kossuth Lajos utca 61. sz.

BORI!

Fernengel Gyula székelyudvarhelyi bornagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható.

Aki nálunk hirdet,

annak sikere van. A hirdetés szövegezésében szívesen segítünk; kívánatra kliséit is beszerzünk.

Dr Wagner Vilmos-féle Menthol sósborszesz

a leghatásosabb háziszser. Kapható: gyógyszerárakban, drogeriákban, fűszerkereskedésekben stb. vagy közvetlenül „Isten szeme” gyógyszerárakban Teke (Kolozsvár) Egy üveg ára 40 f. 1 K és 2 K. Ismét-elárnsítókknak legmagasabb engedmény.

Névjegyek, Meghívók, Eljegyzési és Esküvői valamint gyászjelentések, ugyiszintén mindenféle könyvnyomdai és könyvkötői munkák izléses kivitelben, gyorsan és pontosan készülnek **Betegh Pál** villamos üzemre berendezett könyvnyomtató és könyvkötő-intézetében Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. sz. alatt. Vidéki megrendeléseket azonnal elintézi.

Védjegy: „Horgony”

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

egy régióknak bizonyított háziszser, mely már sok év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyított készvénnyel, csúszlál és meghűléseknel, bedörzsölésésköppen használva. **Figyelmeztetés.** Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K—80, K 1.40 és K 2.— és úgyszólván minden gyógyszerárakban kapható. **Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest. Dr. Richter gyógyszerárak az „Arany orszlánhoz”, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu. Mindennapi szétküldés.**

Elvállal teljes iroda- és iskola-berendezéseket olcsó áron

SZEKELY-UDVARHELY

tiszta 48-as függetlenségi lap, Udvarhelymegye legelterjedtebb közlönye. Megjelenik hetenkint 2 szer. Előfizetési ára félévre 5 K. Elterjedtségénél fogva hirdetésekre a legalkalmasabb.

Emke Adria Rákóczy Szt-István Szepesi len

legjobb magyar gyártmányú diszlevélpapírok. Ezekon kívül közönséges és finom, színes és virágos levélpapírok és borítékok, levél-kartyák, gyász- 20-fele helybeli felvétel, levélpapírosok stb. **Képes levelezőlapok** Nagy választék tájképes virágos, genre, művész- és alkalmi kártyákból és üdvözlő jegyekből

Állandóan kaphatók mindenféle kész nyomtatványok, u. m. községi, körjegyzői, szolgabírói, végrehajtói, ügyvédi, lelkeszi, iskolai, üzleti és különféle magánügyi nyomtatványok.

NYOMTATVÁNYRAKTÁR

KÖNYVNYOMTATÓ- ÉS KÖNYVKÖTŐ-INTÉZET

BETEGH PÁL

KÖNYV-, ZENEMŰ- ÉS PAPIRKERESKEDÉS

Mindenféle színű, nagyságu, súlyu és minőségű irodai és író-

PAPIROSOK

vonalzott és sima levélpapírok, vonalzott és rovatos papírok, rajzpapírok, írógéppapírok, csomagoló és selyempapírok, másolópapírok, itató-papírok, szűrőpapírok, torta- és befőző-papírok, könyvkötő papírok és papírkülönlegességek. Kartyapapírok.

Lemezpapírok minden sulyban. Hangjegypapírok. Sorvezetők.

Irkák, füzetek,

jegyzetkönyvek, hangjegyfüzetek, rajzfüzetek, vázlatkönyvek, rajzminták, szépirási és rondírási minták. Olcsó légyező-faldiszek, klozetpapírok, szivarkahüvely, szivarka s névjegyárcák Dohány- és szivartárcák bőrből és fémből. Börtárcák, pénzes-erszények, okmány és írománytáskák.

Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. (saját ház)

Ajánlja modern gépekkel szakszerűen berendezett villam-motoros

KÖNYVNYOMDÁJÁT

mindenféle könyvnyomdai munkák, u. m.: művek, füzetek, táblázatok, hatósági és üzleti nyomtatványok, meghívók, eljegyzési és esküvői kártyák, névjegyek, falragaszok, körlevelek, gyászjelentések stb. pontos és jutányos áron való elkészítésére. Ajánlja továbbá

könyvkötészetét

honnan izléses munkák a legrövidebb idő alatt olcsó áron kerülnek ki

Acélírótollak, rondtollak, üveg-tollak, tollszárok, disztollszárok. Ironok, fekete, színes és másoló-ironok, notes-ironok, csavarironok (crayonok), zsebironok, csavarironbetétek, ironvédők, ironhegyezők. Kréták, iskolai, kávéházi és fajtuzó kréták, színes kréták. Tinták, legjobb irodai és másoló tinták, színes, vegy- és ruhajelző-tinták, bélyegzőfesték, tus, mézga, folttisztító, bronz.

HEGEDŰ, hegedűvonó, hurok, hegedű-iskola, hegedű alkatrészek. Gramophon és fonográfok, lemezek és hengerek, tük. Hangoló-sipok és okarinák. Monogramok fehérnemű és levélpapírjelzésre. Kézi nyomda. — Különléle bélyegzők, pecsétnyomók, pecsétjegyek, pecsétviasz, festékpárnák, ostyák. Ajtóablak és névfeliratok öntött fémből, erdészkalapácsok gyári árban.

A hazai és külföldi jeles írók művei, ifjusági iratok és képeskönyvek folyton vannak készletben. Teljes „Magyar Könyvtár”. A székelyudvarhelyi középiskolákban és a városi és megyei elem népskolákban használáiban levő összes tankönyvek raktára. Szótárak, térképek, naptárak, imakönyvek, albumok, emlékkönyvek, üzleti beíró könyvek főkönyvek, pénztárkönyvek, naplók, jegyzőkönyvek, másolókönyvek, bevásárló könyvek zsebkönyvek (notesek), pénztártömbök (Block), bárcá és szelvénykönyvek.

Körzők,

vonalzók, háromszögek, szögmérő, rajzdeszkák tolltokok, itatódeszkák, olaj-s zfesték minden színben. Ecsetek. Irodai és zsebtintatartók, disztintatartók, tollállványok, szivacs-észesze, írómappák. Legjobb dörzsmézőgák, gummiszalagok. — Rajzszőgek, szőnyeg szegek, kapesok stb.

A Székelyföld legnagyobb kész nyomtatványraktára.

Nyomatott Betegh Pál villam-motoros könyvnyomtató intézetében Székelyudvarhelyt. 1909.